

SALGÓTARJÁNI MADÁCH IMRE GIMNÁZIUM

3100 Salgótarján, Arany János út 12.

OM azonosító: 032295

Telefon: (32) 411-353 * Fax: (32) 411-104

E-mail: madach@madach-starjan.sulinet.hu

Honlap: www.madach-starjan.sulinet.hu

HELYI TANTERV

Magyar nyelv és irodalom

9–12. ÉVFOLYAM

A magyar nyelv és irodalom tantárgy gondolkodni tanít, ismereteket ad át, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz, személyiséget formál, fejleszti a szépérzékét, az ítélőképességet, az erkölcsi érzékenységet. Ezzel a magyar nyelv és irodalom tantárgy az érzelmi nevelés egyik legfontosabb eszköze.

A középfokú képzés szakaszában, a 9–12. évfolyamon a nevelésnek-oktatásnak sokrétű cél- és feladatrendszere van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit.
- A tanulók megértsék a gondolkodás, a viselkedés és a nyelvhasználat összefüggéseit, ennek feltétele a biztos szövegértés és szövegalkotás képességének fejlesztése.
- Ismerjék nyelvünk szerkezetét, grammatikáját, a nyelvhelyességi szabályokat, a stilisztikai árnyalatokat, az adott kommunikációs helyzetet, szövegösszefüggést, a műfaji elvárásokat.
- A tanulók tudják elhelyezni anyanyelvüket a világ többi nyelve között, ismerjék nyelvük történelmi fejlődését. Értsék, hogy a nyelv a jelenben is folyamatosan változik, s ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
- Alakuljon ki nyelvhasználati igényességük.
- Fontos cél a digitális kompetencia fejlesztése is, az IKT-eszközök tudatos és kreatív alkalmazása.
- Az irodalmi szövegek megértéséhez elengedhetetlen, hogy a diákok rendelkezzenek megfelelő művészettörténeti, műfaj történeti, irodalomelméleti, -történeti ismeretekkel.
- *Mindkét képzési szakasz célja és feladata az irodalmi művek elemző értelmezése.* Ez fejleszti a gondolkodást, az erkölcsi érzékét, segíti az érzelmi nevelést. Az önálló elemzési készség fejleszti az önismeretet, önbizalmat ad, fejleszti az anyanyelvi kompetenciát is.
- Cél, hogy a tanulók rendelkezzenek az irodalmi művek értelmezéséhez szükséges elemzési stratégiákkal. A művek tartalmi összefoglalásán túl vállalkozzanak önálló értelmezés kialakítására.
- Vegyék észre a különböző korok szerzői, művei között kialakuló párbeszédet, az irodalom vándortémáit és motívumait, értsék meg azok jelentésváltozását.
- Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket. Tudnak önállóan jegyzetelni.
- Az irodalmi szövegek sokfélesége biztosítja, hogy olyan esztétikai, morális, lélektani, társadalmi kérdésekkel szembesüljenek a tanulók, amelyekben felismerik önmagukat, saját gondolataikat.
- Kiemelt cél a gondolkodni tanítás, kíváncsiságuk, alkotókedvük megtartásával.
- Az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás; anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető. Minden nyelvtanóra kiemelt feladata a szövegértés és a szövegalkotás tanítása.
- A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik fontos elve.
- A magyar nyelv és irodalom tanításának nemcsak a műveltségátadás, a kompetenciafejlesztés, hanem az érzelmi nevelés is a célja.

- A képzési szakasz feladata, hogy a tanulókat felkészítse az érettségire, tegye lehetővé – megfelelő ismeret, műveltség átadásával, a tanulói kompetenciák fejlesztésével – a sikeres továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra fordítjuk. Az órakeret 20%-át a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására használjuk fel.

9–10. ÉVFOLYAM

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

- A tanulás tanulása. Meg kell tanulniuk a lényegyet kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.
- A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése.
- Biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása.
- Az érvelési képesség és a beszédképesség folyamatos fejlesztése.
- A tanulók személyiségfejlesztése
- Az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezték a párhuzamokat.
- Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.
- A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény.

ÓRASZÁMOK:

9. évfolyamon: 1 óra nyelvtan, 2 óra irodalom.

10. évfolyamon: 1 óra nyelvtan, 3 óra irodalom.

A nyelvtan óraszámai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A 9–10. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	óraszám
MAGYAR NYELV	
9. ÉVFOLYAM	
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	11
A kommunikáció tényezői és funkciói A személyközi kommunikáció A nemnyelvi jelek A tömegkommunikáció Médiaműfajok A digitális kommunikáció	

<p>fejlesztési feladatok és ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése – A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása – A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése – A kommunikáció tényezői – A kommunikációs célok és funkciók – A kommunikáció jelei – A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai – A kommunikációs kapcsolat illemszabályai – A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés 	<p>fogalmak:</p> <p>kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák)</p>
<p>II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek</p>	<p>25</p>
<p>A nyelv mint jelrendszer A nyelvi szintek A magyar nyelv hangrendszere hangkapcsolódási szabályszerűségek A szavak felépítése, szóelemek A szófaji rendszer A szószerkezetek A mondat Az egyszerű mondat részei Az összetett mondat Alá-és mellérendelő mondatok Többszörösen összetett mondatok</p>	
<p>fejlesztési feladatok és ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása – A nyelvi elemzőkészség fejlesztése – Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása – Kreatív nyelvi fejlesztés – A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei – A szavak és osztályozásuk 	<p>fogalmak:</p> <p>nyelvi szintek (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő, mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban – A szószerkezetek – A mondatrészek – A mondatok csoportosítása – Szórend és jelentés – Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is 	<p>vonzatok;a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű és összetett mondat; szórend és jelentés</p>
10. évfolyam	
III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	18
<p>A szöveg fogalma, a szövegösszefüggés, beszédhelyzet. a szöveg típusai, szerkezete A szövegkohézió A szöveg kifejtettsége Szövegpragmatika Szövegtípusok Szövegfajták Az esszé A munka világához tartozó szövegtípusok Az intertextualitás Szövegfonetikai eszközök</p>	
<p>fejlesztési feladatok és ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése – A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban – A szövegelemző képességek fejlesztése – A szöveg fogalma, jellemzői – A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői – A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek – A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje – Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői – Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás – A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése – A helyesírás-készség fejlesztése 	<p>fogalmak:</p> <p>szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás,</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási szótárak használatának tudatosítása – A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák – Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos – Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás – A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb. – Az esszé 	<p>összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; levél, köszöntő stb.; esszé</p>
IV. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stílus eszközök, szóképek, alakzatok	18
<p>A stílus fogalma és hírértéke A stílus kifejező ereje Stílusrétegek Stílusárnyalatok Mondatstilisztikai eszközök Hangszimbolika Szóképek Alakzatok</p>	
<p>fejlesztési feladatok és ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A stílus szerepének tudatosítása – A stiláris különbségek felfedeztetése – Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor – A stílus, a stilisztika, a stílustípusok – A stílusérték és stílushatás – Stílusgyakorlatok – A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése – Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben – A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása – A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása – A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése – Szótárhasználat fejlesztése – A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői – A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek – A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező – Motivált és motiválatlan jelentés – A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk 	<p>fogalmak:</p> <p>stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szóképek és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon</p>

– A mondat- és szövegjelentés	értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés
Összes óraszám:	36+36=72
MAGYAR IRODALOM témakörök:	óraszám
9. ÉVFOLYAM	
I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	4
A) A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	1
Karinthy: A cirkusz, Örkény: Ballada a költészet hatalmáról	
B) Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	1
pl. az állatmese továbbélése (Aiszóposz, Hajnóczy, Romhányi)	
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	1
Doyle, Agatha Christie	
D) Műnemi-műfaji rendszer	1
fejlesztési feladatok:	fogalmak:
– Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészek olvasása, közös értelmezése	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ
– Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei	
– Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban	
– Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészek olvasása, közös értelmezése	
– Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei	
– Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban	
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	8
A) <i>Az ősi magyar hitvilág</i>	3

Hoppál: Sámánok Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról	
B) A görög mitológia	4
A világ születése, istenek násza és harca, az ember teremtése Az olimposzi istenek Hőstörténetek	
C) Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz	1
Fejlesztési feladatok: <ul style="list-style-type: none"> – A mítoszok kulturális jelentőségének megértése – Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben – Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék – Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése – Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban – A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy – Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése – A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése – A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs. 	FOGALMAK szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitas, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus
III. A görög irodalom	12
A) Az epika születése	4
Homérosz: Iliász vagy Odüsszeia	
B) A görög líra, az időmértékes verselés	3
Alkaios, Szapphó, Anakreón versei	
C) A görög dráma	5
Szophoklész: Antigóné	
Fejlesztési feladatok: <ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján – Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból – Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból). – A szerzőkhöz, illetve hősökhez kapcsolódó toposzok megismerése 	FOGALMAK eposz, eposzi konvenciók: prozopozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia,

<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen, – Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása – Különböző magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése. 	<p>epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmi, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, exozicció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis</p>
IV. A római irodalom	4
<p>Catullus, Vergilius, Horatius versei Ovidius: Átváltozások</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek. – A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése – Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata; – Irodalmi műfajok, versformák megismerése; – A görög és római kultúra viszonyának értelmezése; – A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás); 	<p>FOGALMAK imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófászerkezet, horatiusi alapelvek, ars poetica</p>
V. A Biblia mint kulturális kód	13
<p>Felépítése, könyvei, nyelve, jelentősége</p>	1
<p>A) Az Ószövetség</p>	6

Mózes első könyvéből részletek: teremtéstörténet, bűnbeesés, Káin és Ábel, vízözön, Jónás könyve, József története Kivonulás – részletek Zsoltárok	
B) Újszövetség	5
Jézus születése, megkeresztelése példázatok: pl. A tékozló fiú Passió-történet, a feltámadás Pál szeretethimnusza	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK – A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése – Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése – Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához – Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban – A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókinsben, szólásokban, témákban, motívumokban – A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok	FOGALMAK Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis
VI. A középkor irodalma	11
A) Egyházi irodalom	3
Szent Ágoston: vallomások Halotti beszéd és könyörgés Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária-siralom Egy legenda (pl. Margit-legendá)	
B) Lovagi és udvari irodalom	2
Anonymus: Gesta Hungarorum Walter von der Vogelweide: A hársfaágak...	
C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	3
D) A középkor világi irodalma	3
vágánsköltészet: Carmina Burana Villon: A nagy testamentum (részletek)	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése – Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz – A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban – A vallásos és világi irodalom együtthatásának megismerése – Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése – A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése – Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante) <p>Dante és Villon életműve jelentőségének megértése</p>	<p>FOGALMAK</p> <p>középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intellektus, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron</p>
VII. A reneszánsz irodalma	20
<p>Bevezető: a korstílus</p> <p>A) A humanista irodalom</p>	4
<p>Petrarca költészete</p> <p>Janus Pannonius pályája, költészete: Pannónia dicsérete, Egy dunántúli mandulafáról</p> <p>Boccaccio: Dekameron</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – Petrarca-szonett megismerése <p>a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével</p>	<p>FOGALMAK</p> <p>reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers</p>
B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra	2
<p>Károli bibliafordítása, Szenczi zsoltárfordítása</p>	

C) A reformáció világi irodalma	2
Históriás ének (Tinódi), széphistória (Gyergyai), fabula (Heltai)	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése – A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése – A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése – A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése 	bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia
D) Líra a reformáció korában	5
Portré: Balassi Bálint Egy katonének, Borivóknak való, Adj már csendességet, Hogy Júliára talál, Bocsásd meg, Úristen..., Célia-versek Shakespeare: 75. szonett	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – az ütemhangsúlyos verselés alapjai – Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban – A szonett formai változása Shakespeare-nél – költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével. 	Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonának, szonett
E) Dráma a reformáció korában	7
Az angol reneszánsz dráma és színház Shakespeare: Rómeó és Júlia	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása 	<p>FOGALMAK</p> <p>blank verse, commedia dell'arte, hármas színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia</p>
10. évfolyam	
VIII. A barokk és a rokokó irodalma	10
A 10. év eleji ismétlés	3
A korstílus bemutatása, a barokk irodalom műfajai Pázmány Péter Mikes Kelemen Apáczai Csere János	2
A) Epika	4
Zrínyi: Szigeti veszedelem	
B) A kuruc kor lírája: műfajok, művek	1
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése, – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével 	<p>FOGALMAK</p> <p>barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat</p>
IX. A felvilágosodás irodalma	38
filozófiai és stílusirányzatok	1
A) Az európai felvilágosodás	11
a) Epika	5
Swift: Gulliver Voltaire: Candide Rousseau: Értekezés...	

<i>b) Dráma</i>	4
A francia klasszicista dráma Moliere: Tartuffe Goethe: Faust I.	
<i>c) Líra</i>	1
Burns versei Goethe: A vándor éji dala, A Tündérkirály	
számonkérés	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK – Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából – A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai – A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat	FOGALMAK felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény
B) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus	9
<i>a) Epika</i>	2
Csokonai: Dorottya Bessenyei: Jámbor szándék, Magyarság	
<i>b) Líra</i>	7
Kazinczy: Tövises és virágok Csokonai portréja, költészete: Az estve, A boldogság, Tartózkodó kérelem, Szerlemdal a..., A Reményhez, A Magánossághoz, A tihanyi Ekhóhoz	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társzművészetek kapcsolata – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével	FOGALMAK vátesz, röpirat, komikus vagy vígposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal
C) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	17
<i>a) Líra</i>	10

Berzsenyi Dániel portréja, költészete: Osztályrészem, A Magyarokhoz I-II., Levéltöredék barátnéhez, A közelítő tél, Kisfaludy Károly: Mohács Kölcsey Ferenc portréja és költészete: Himnusz, Vanitatum vanitas, Zrínyi dala, Zrínyi második éneke	
<i>b) Epika</i>	<i>1</i>
Kölcsey: nemzeti hagyományok Parainesis	
<i>c) Dráma</i>	<i>6</i>
Katona József: Bánk bán	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésselvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai – A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével 	nemzeti himnusz, értekezés, intellektus, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet
X. A romantika irodalma	13
A korstílus bemutatása	<i>1</i>
<i>a) Az angolszász romantika</i>	<i>3</i>
Byron, Walter Scott: Ivanhoe, Jane Austen, Keats Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság, A holló	
<i>b) A francia romantika</i>	<i>2</i>
Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame	
<i>c) A német romantika</i>	<i>2</i>
Heine: Loreley, Hoffmann	
<i>d) Az orosz romantika</i>	<i>3</i>
Puskin: Anyegin	
<i>e) A lengyel romantika</i>	<i>1</i>
Mickiewicz: A lengyel anyához	
számonkérés	<i>1</i>

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben – Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése – Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben – Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből 	<p>FOGALMAK</p> <p>korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember</p>
<p>XI. A magyar romantika irodalma I.</p>	<p>28</p>
<p>A) Életművek a magyar romantika irodalmából I.</p>	<p>27</p>
<p><i>a) Vörösmarty Mihály</i></p>	<p>10</p>
<p>pályakép+ költészete: Szózat, Gondolatok a könyvtárban, A Guttenberg-albumba, A merengőhöz, Az emberek, Előszó, A vén cigány drámai költeménye, a Csongor és Tünde</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása 	<p>FOGALMAK</p> <p>rapszódia, drámai költemény</p>
<p><i>b) Petőfi Sándor</i></p>	<p>10</p>
<p>Pályaképe+ költészete: A négyökrös szekér, A bánat? agy nagy oceán, A természet vadvirága, Fa leszek, ha..., reszket a bokor, mert..., Szeptember végén, Minek nevezzelek?, Beszél a fákkal..., Egy gondolat bánt engemet, A XIX. század költői, Az alföld, A puszta, télen, Fekete-piros dal, Szabadság, szerelem, A helység kalapácsa, Az apostol részlete</p>	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén – Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése – A költő epikájának (<i>Az apostol</i>, <i>A helység kalapácsa</i>) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül – Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai – A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében – Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében – A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése – A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történéseiben 	<p>FOGALMAK</p> <p>népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz</p>
<i>c) Jókai Mór</i>	7
<p>Elbeszélések: A tengerszem tündére, A huszti beteglátogatók Az arany ember</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe – A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése – Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal – Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemlet alapfogalmainak segítségével 	<p>FOGALMAK</p> <p>irányregény, utópia, szigetutópia</p>
<i>B) Irodalomtudomány a romantika korában</i>	1
<p>Erdélyi János, Bajza József tanulmányrészletei</p>	<p>FOGALOM</p> <p>nemzeti szemlélet, korszerű népiesség</p>
<p><i>Szabadon felhasználható órák felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra</i></p>	22
<i>magyar irodalom óraszám 9-10. évfolyam</i>	72+ 108=180

11-12. évfolyam

A 11-12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit.

Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire.

A 11-12. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képesé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajátítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát.

Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

- a retorikai ismeretek bővítése.
- Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását.
- Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.
- Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvmélekeinket.
- Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat.
- Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.
- Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésselvetéseit is megértsék. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.
- A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak.

A 11-12. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA**Óraszámok:**

A 11. évfolyamon: magyar nyelv 1 óra, irodalom 3 óra.

A 12. évfolyamon: magyar nyelv 1 óra, irodalom 4 óra.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés a szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

A TÉMAKÖRÖK ÁTTEKINTŐ TÁBLÁZATA:

TÉMAKÖR NEVE	JAVASOLT ÓRASZÁM
MAGYAR NYELV	
11-12. ÉVFOLYAM	
Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés (11.)	12
<p>a retorika fogalma, retorika és kommunikáció A retorikai szövegek felépítése, elkészítésének lépései A szóközi beszéd fajtái Az érvelő beszéd felépítése Érvtípusok Az érvelés módszere A retorika kifejezőeszközei A kulturált vita szabályai A befolyásolás módszerei</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban – A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése – Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése – A szónok tulajdonságai, feladatai – A szóközi beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig – Az érv, érvelés, cáfolat megértése – Az érvelési hibák felfedeztetése – A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása – Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása 	<p>FOGALMAK</p> <p>retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszéd fajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése</p>
Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv (11.)	7
<p>A nyelv működése a társalgás során Az udvariassági formák</p>	

A beszédaktus Az együttműködési elv	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK – A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése – A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel – A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése	FOGALMAK megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv
Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok (12.)	7
A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer Nyelv és gondolkodás A beszéd mint cselekvés Nyelvesaládok, nyelvtípusok	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK – a nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban – a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek – a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése – a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmi; a nyelv és a kultúra viszonya – nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása	FOGALMAK Jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv
Szótárhasználat (11.)	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK - a fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kéziszlótár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszlótár	FOGALMAK értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár
Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek (12.)	8
A magyar nyelv rokonságának hipotézisei A magyar nyelvtörténet korszakai Nyelvemlékek A szókészlet változása nyelvújítás	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése – A magyar nyelv rokonságának megismerése – Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban – Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével – Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése – Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata – A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása – A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése – A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái – A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek – A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (<i>A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom</i>) – A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása 	<p>FOGALMAK</p> <p>nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet</p>
<p>A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma (11.)</p>	<p>10</p>
<p>Anyanyelvünk rétegződése, A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek, A nyelvjárások és a nyelvi norma nyelvünk helyzete a határon túl Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, Nyelvművelés</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása – A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése – A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése – A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata 	<p>FOGALMAK</p> <p>nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek</p>

Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés (11-12.)	14
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK <ul style="list-style-type: none"> – A rendszerező képesség fejlesztése – Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása – A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése 	FOGALMAK Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése
Összes óraszám:	36+32=68
IRODALOM	
II. ÉVFOLYAM	
TÉMAKÖR NEVE	óraszám
I. A klasszikus modernség irodalma	46
A) A nyugat-európai irodalom	6
Balzac: Goriot apó vagy Stendhal: Vörös és fekete Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra	
B) Az orosz irodalom	7
Gogol: A köpönyeg Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés Tolsztoj: Ivan Iljics halála Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A.+B.) <ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása – A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján – A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése – Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése – Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban – A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése 	FOGALMAK klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma
C) A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai	5

Baudelaire: A romlás virágai – Az albatrosz, Kapcsolatok, Egy dög Verlaine: Őszi chanson, Költészettan Rimbaud: A magánhangzók szonettje, Kóborlásaim	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK – A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése – A XIX. századi líra új kifejezőmódbeli jellemzőinek azonosítása – A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele – A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)	FOGALMAK szimbolizmus, esztétizmus, l’art pour l’art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő
D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	28
1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	17
a) Arany János	10
Toldi estéje, Ágnes asszony, V. László, Vörös Rébék, Letészem a lantot, Kertben, Epilógus, Mindvégig, Sejtelem	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján – Arany János lírai életművének főbb témái és változatai Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése – A költő epikájának (<i>Toldi estéje</i>) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével – A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében – Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykorósi évek, Őszikék) – Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása – Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése – Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése	FOGALMAK ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus
b) Mikszáth Kálmán	7
Az a fekete folt Bede Anna tartozása	

<p>A bágyi csoda Beszterce ostroma</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása – A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában – Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban – A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése – Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása – Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben 	<p>FOGALMAK különc, donquijoteizmus</p>
<p>2. Színház- és drámatörténet</p>	<p>8</p>
<p>Madách Imre: Az ember tragédiája</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Madách Imre <i>Az ember tragédiája</i> című művének közös órai feldolgozása – A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése – A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet – A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása – Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?) – Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben 	<p>FOGALMAK emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter</p>
<p>3. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából</p>	<p>3</p>
<p>Tompai Mihály: A gólyához, A madár fiaihoz Gárdonyi Géza: Az én falum, A láthatatlan ember Vajda János: Húsz év múlva, A virrasztók</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése 	<p>FOGALMAK nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal</p>

<ul style="list-style-type: none"> – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 	
II. A magyar irodalom a XX. században	55
A) Életművek a XX. század magyar irodalmából	41
a) Herczeg Ferenc	5
Az élet kapuja, Fekete szüret a Badacsonyon, Bizánc	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése 	<p>FOGALMAK Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű</p>
b) Ady Endre	15
Góg és Magóg fia vagyok én, Héja-nász az avaron, A Tiszaparton, Lédával a bálban, Harc a Nagyúrral, Új vizeken járok, Az ős Kaján, A Sion-hegy alatt, Az Úr érkezése, Kocsi-út az éjszakában, Emlékezés egy nyár-éjszakára, Sem utódja, sem boldog őse, Az eltévedt lovas, Elbocsátó szép üzenet, Őrizem a szemed, Ember az embertelenségben, A magyar Ugaron, Nekünk Mohács kell, A föl- földobott kő, Mag hó alatt, A Hortobágy poétája, Párizsban járt az Ősz	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái – Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében – A szimbólumok újszerű használata az életműben – A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése – Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése – Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával – A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása – A Nyugat születése, jelentőségének felismerése 	<p>FOGALMAK</p> <p>szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés</p>
<p>c) Babits Mihály</p>	<p style="text-align: center;"><i>10</i></p>
<p>In Horatium, A lírikus epilógja, Esti kérdés, Jobb és bal, Mint különös hírmondó..., Ősz és tavasz között, Jónás könyve, Jónás imája, Húsvét előtt, Balázsolás, Cigány a siralomházban</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével – Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése – Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésselvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékörzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása – Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával – Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei – Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége 	<p>FOGALMAK</p> <p>filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, ironia</p>
<p>d) Kosztolányi Dezső</p>	<p style="text-align: center;"><i>11</i></p>
<p>A szegény kisgyermek panasza Boldog, szomorú dal Őszi reggeli, Októberi táj, Vörös hervadás, Halotti beszéd, Hajnali részegség Édes Anna Esti Kornél 18. fejezet</p>	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása – A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által – Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése – A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában – Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében 	<p>FOGALMAK</p> <p>homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás</p>
<p>B) Portrék a XX. század magyar irodalmából</p>	<p>8</p>
<p>a) Móricz Zsigmond</p>	<p>6</p>
<p>Tragédia, Barbárok, Uri muri, Rokonok</p>	
<p>b) Wass Albert</p>	<p>2</p>
<p>Adjátok vissza a hegyeimet!, Üzenet haza</p>	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a) + b)/</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése – A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása – A művek történeti nézőpontú megközelítése – Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben 	<p>FOGALMAK</p> <p>naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom</p>
<p>C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.</p>	<p>6</p>
<p>Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói</p>	
<p>Juhász Gyula Tiszai csönd, Anna örök, Milyen volt?</p>	<p>4</p>
<p>Tóth Árpád Esti sugárkoszorú, Lélektől lélekig, Jó éjszakát!</p>	
<p>Karinthy Frigyes Így írtok ti, Találkozás egy fiatalemberrel, Tanár úr, kérem</p>	<p>2</p>
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a)+b)+c)/</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése 	<p>FOGALMAK</p> <p>A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – Az Így írtok ti irodalmi jelentőségének megértése – A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 	
12. évfolyam	
III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	18
A) Avantgárd mozgalmak	4
Irányzatok Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút Kassák Lajos: A ló meghal, a madarak kirepülnek	
B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	2
Eliot: A háromkirályok utazása Lorca: Alvajáró románc	
C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	5
Kafka: Az átváltozás Thomas Mann: Mario és a varázsló	
D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	4
Brecht: Kurácsi mama és gyermekei Dürrenmatt: A fizikusok	
E) A posztmodern világirodalom	3
Hrabal: Sörgyári capriccio Marquez: Száz év magány Borges: Bábeli könyvtár	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A,B,C,D, E)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése – Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben – Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása – Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése – A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata. – Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése – Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése – Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése – A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására. – Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai 	<p>FOGALMAK</p> <p>dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern</p>
<p>IV. A magyar irodalom a XX. században II.</p>	<p>60</p>
<p>A) Életmű a XX. század magyar irodalmából II.</p>	<p>15</p>
<p>József Attila</p>	<p>15</p>
<p>Nem én kiáltok, Reménytelenül, Holt vidék, Külvárosi éj, Téli éjszaka, Óda, Flóra, Kései sirató, A Dunánál, Tudod, hogy nincs bocsánat, Tiszta szívvel, Levegőt!, gyermekké tettél, Nagyon fáj!, Karóval jöttél..., Talán eltűnök hirtelen..., Íme hát megleltem hazámat</p>	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével – József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása – Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függenek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal – A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai – József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata – József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival) – Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása 	<p>FOGALMAK</p> <p>tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd</p>
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából I.	7
a, Örkény István (a drámával együtt: 2+2=4)	2
Egyperces novellák	
b, Szabó Magda (a drámával együtt: 2+1=3)	3
Az ajtó	
c, Kányádi Sándor	3
Fekete-piros, Halottak napja Bécsben, Sörény és koponya, Valaki jár a fák hegyén	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (B - a,+b,+c,)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 	<p>FOGALMAK:</p> <p>groteszk, abszurd, egyperces, családrégény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság</p>
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	38
a) Metszetek: egyéni utakon	6
Szabó Dezső Feltámadás Makucskán	1

Krúdy Gyula Szindbád – A hídon	2
Weöres Sándor Rongyszőnyeg	3
b) Metszetek a modernista irodalomból	12
Szabó Lőrinc Semmiért egészen, Mozart hallgatása közben, Dzsungel álma, Tücsökzene	4
Radnóti Miklós Járkálj csak, halálraítélt!, Mint a bika, Első ecloga, hetedik ecloga, erőltetett menet, Tétova óda, Töredék, A la recherche, Razglednyicák	8
c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	6
Dsida Jenő Nagycsütörtök, Arany és kék szavakkal	
Reményik Sándor Halotti beszéd a hulló leveleknek, Eredj, ha tudsz	
Áprily Lajos Tavaszi házsongárdi temetőben Március	
d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	2
Nagy László Ki viszi át a szerelmet Adjon az isten József Attila!	
e) Metszet a tárgyias irodalomból	5
Pilinszky János Halak a hálóban, Apokrif, Négyesoros, Harbach 1944, Francia fogoly, Ravensbrücki passió	
FEJLESZÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (C- a,+b,+c,+d,+e.) – A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg. – Történelmi kataklizmák és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében – Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban – Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban	FOGALMAK életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom

<ul style="list-style-type: none"> – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 	
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	1
Illyés Gyula Puszták népe	
D) Színház- és drámatörténet	6
Örkény István Tóték	4
Szabó Magda Az a szép fényes nap	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK <ul style="list-style-type: none"> – A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése – Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal – Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban – A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése – A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése 	FOGALMAK: totalitárius, történelmi dráma
V. A XX. századi történelem az irodalomban	9
a) Trianon	1
Juhász Gyula: Trianon, Vértó Magyarország, Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok	
b) Világháborúk	1
Gyóni Géza: Csak egy éjszakára	
c) Holokauszt	1
Szép Ernő: Emberszag, Borowski: Kővilág, Kertész: Sorstalanság, Benigni: Az élet szép (film)	
d) Kommunista diktatúra	4
Illyés Gyula: egy mondat a zsarnokságról Orwell: 1984., Allatfarm	
e) 1956	2
Nagy Gáspár: Öröknyár, A Fiú naplójából Márai Sándor: Halotti beszéd	

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (a,+b,+c,+d,+e,)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése – Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban – Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása <p>Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése</p>	
VI. Kortárs magyar irodalom	5
A szaktanár által szabadon választott alkotók és művek; a posztmodern irányzat jellemzői	
VII. Érettségi előkészítő a 12. évfolyamon	36
Írásbeli feladatsorok, szövegértés és szövegalkotás, szóbeli tételek megbeszélése, műelemző és érvelő szövegek írása, „próbaérettségi”	
VIII. Szabadon felhasználható órakeret felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra a 11. évfolyamon	7
Összes óraszám:	108+128=236